

Özel kapsamlı TÜFE göstergeleri (Çekirdek enflasyon)

Ayşe Hanım Teyzem her ay açıklanan enflasyon

rakamlarını anlamakta zorlanıyor.

Örneğin, TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) tüketici fiyatlarındaki artışın haziranda yüzde 6.24 olduğunu açıkladı.

Ayşe Hanım Teyzem “Benim enflasyonum bunun çok üzerinde” diye düşünürken, bu yetmiyormuş gibi şimdilerde bir de Merkez Bankası’nın yüzde 5.27’lik “Çekirdek Enflasyonu”ndan söz edilmeye başlandı. Ayşe Hanım Teyzem’in enflasyonu TÜİK’in enflasyonundan neden farklı oluyor?

Merkez Bankası’nın “Çekirdek Enflasyon”u nedir? Kısaca anlatayım: TÜİK, her ay tüketici fiyatlarındaki değişimi belirlemek için, ülke genelinde 447 farklı maddenin fiyatındaki değişimi izliyor.

Bu 447 maddenin bazılarının fiyatı artarken bazılarınınki düşüyor. Ayşe Hanım Teyzem bu 447 maddenin tamamını satın almıyor. Onun satın aldığı mallar, onun para ödediği hizmetler farklı.

Ayşe Hanım Teyzem genelde fiyatı artan mal ve hizmetler için para harcıyor ise, tabii olarak onun enflasyonu TÜİK’in enflasyonundan farklı oluyor.

Gelelim Merkez Bankası’nın Çekirdek enflasyonuna. TÜİK, Merkez Bankası için, 447 maddelik enflasyon sepetinde yer alan bazı maddeleri sepetten dışarıya çıkararak, sepette kalan diğer maddelerin fiyatındaki değişimi gösteren hesaplamalar yapıyor.

Çekirdek enflasyonda yükselme

TÜİK’in 447 maddelik sepetinden bazı maddelerin çıkarılmasıyla oluşturulan 9 farklı göstergeye “Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri” deniliyor.

Bu Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri’nden ikisini Merkez Bankası “Çekirdek Enflasyon” göstergesi olarak kullanıyor.

TÜİK’in tanımına göre, “Çekirdek Enflasyon”, fiyatlarda gözlenen tüm geçici etkilerin arındırılması sonucu fiyatların genel düzeyindeki artış anlamına geliyor. “Çekirdek Enflasyon”, enflasyonun geleceğini tahmin etme gücü yüksek, eğilimini belirleyen ve para politikasının oluşmasına yardımcı olan bir gösterge.

Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri hesaplanırken, 447 maddelik TÜFE sepetinden,

- Mevsimlik ürünler,
- İşlenmemiş gıda ürünleri,
- Enerji,
- İşlenmemiş gıda ürünleri ve enerji,
- Enerji, alkollü içkiler ve tütün ürünleri,
- Enerji, alkollü içkiler ve tütün ürünleri, fiyatları yönetilen/yönlendirilen diğer ürünler ve dolaylı vergiler,
- Enerji, alkollü içkiler ve tütün ürünleri, fiyatları yönetilen/yönlendirilen diğer ürünler, dolaylı vergiler ve işlenmemiş gıda ürünleri,
- İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji ve alkollü içkiler, tütün ürünleri ile alkol grupları halinde çıkarılıyor.

“Bunların fiyatı artmasa idi, enflasyon ne olurdu?” diye ayrı hesaplamalar yapıyor.

Bu yazının altında “Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri” toplu olarak veriliyor.

Merkez Bankası bu göstergelerden genelde “I Tanımlı” enflasyonu (bazı durumlarda da “H tanımlı” enflasyonu) “Çekirdek Enflasyon” olarak kabul ediyor.

Çekirdek Enflasyon ocakta yüzde 2.99 idi. Daha sonra sırasıyla yüzde 3.18-3.78-3.77-4.42 oldu. Mayıs ayında yüzde 4.72 iken, haziran ayında yüzde 5.27’ye çıktı.

Tarım grubu	Kapsamı	Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri (Haziran)	Bir önceki aya göre değişim oranı	Bir önceki yılın aynı ayna göre değ. oranı	On iki aylık ort. göre değişim oranı
A	Mevsimlik ürünler hariç		0.12	5.93	5.90
B	İşlenmemiş gıda ürünleri hariç		0.44	5.81	5.58
C	Enerji hariç		-1.66	5.89	6.10
D	(B) ve (C)		0.55	5.32	4.95
E	(C) ve alkollü içkiler ve tütün ürünleri hariç		-1.77	6.50	5.74
F	(E) ve fiyatları yönetilen/ yönlendirilen diğer ürünler, dolaylı vergiler hariç		-1.94	6.71	5.68
G	(F) ve (B)		0.59	6.18	4.23
H	(D) ve alkollü içkiler, tütün ürünleri ile altın hariç		0.55	5.73	4.14
I	(C), gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ile tütün ürünleri ve altın hariç		0.63	5.27	3.80
474	maddeli TÜFE Endeksi		-1.43	6.24	6.47